

**PREPORUKE O NUKLEARNOJ BEZBJEDNOSTI NUKLEARNOG I
DRUGOG RADIOAKTIVNOG MATERIJALA
VAN REGULATORNE KONTROLE**

PREPORUKE
ZAJEDNIČKI FINANSIRALI:

URED EVROPSKE POLICIJE,
MEĐUNARODNA AGENCIJA ZA ATOMSKU ENERGIJU,
MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA CIVILNU AVIJACIJU,
MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA KRIMINALISTIČKE POLICIJE-INTERPOL,
INSTITUT UJEDINJENIH NACIJA ZA ISTRAŽIVANJE MEĐUREGIONALNOG KRIMINALA
I PRAVOSUĐA,
URED UJEDINJENIH NACIJA ZA DROGE I KRIMINAL,
SVJETSKA CARINSKA ORGANIZACIJA

1. UVOD

POZADINA

1.1. IAEA je osnovala Program nuklearne bezbjednosti i pokrenula seriju publikacija "Nuklearna bezbjednost" radi davanja preporuka i smjernica koje države mogu koristiti u uspostavljanju, primjeni i održavanju svojih *režima nuklearne bezbjednosti* u državi.¹

1.2. Okvir IAEA serije "Nuklearna bezbjednost" se sastoji od četiri nivoa publikacija: Osnovi nuklearne bezbjednosti; Preporuke; Vodiči za primjenu; i Tehničke smjernice.

1.3. Publikacija najvišeg nivoa – Osnovi nuklearne bezbjednosti – sadrži ciljeve i suštinske elemente nuklearne bezbjednosti², i daje osnovu za preporuke o bezbjednosti.

1.4. Na drugom nivou je skup Preporuka, u kojem se razrađuju suštinski elementi nuklearne bezbjednosti i prezentira međunarodni konsenzus o tome šta države trebaju uraditi u provođenju tih suštinskih elemenata.

1.5. Treći i četvrti nivoi – Vodiči za primjenu i Tehničke smjernice – daju detaljnije informacije o primjeni preporuka korištenjem odgovarajućih mjera.

1.6. Ova publikacija daje preporuke za nuklearnu bezbjednost nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* koji je van *regulatorne kontrole*. U izradi ovih preporuka su korišteni iskustva država, praksa i publikacije-vodiči iz oblasti nuklearne bezbjednosti, kao i glavni međunarodni pravni instrumenti o nuklearnoj bezbjednosti, kao što su Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i njene izmjene i dopune 2005. godine, Međunarodna konvencija o suzbijanju djela nuklearnog terorizma, Rezolucija Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1540 (2004) i Kodeks postupanja po pitanju sigurnosti i bezbjednosti radioaktivnih izvora. Pregled zakonodavne istorije i najvažnijih odredbi glavnih međunarodnih pravnih instrumenata, i obavezujućih i neobavezujućih, koji se odnose na nuklearnu bezbjednost objavljen je u IAEA seriji "Međunarodno pravo". Još jedan resurs za relevantne međunarodne konvencije i ugovore je publikacija Ujedinjenih nacija "Međunarodni instrumenti u vezi sa sprečavanjem i suzbijanjem međunarodnog terorizma".

1.7. Preporuke date ovdje se trebaju uzeti zajedno sa obavezama koje su države potpisnice odgovarajućih međunarodnih pravnih instrumenata preuzele, a namjena preporuka nije da ukine ili modifikuje obaveze iz tih instrumenata. Ova publikacija će pomoći državama da provedu sveobuhvatni *režim nuklearne bezbjednosti*, uključujući bilo koje obaveze ili obećanja koje one mogu imati u pogledu međunarodnih pravnih instrumenata.

1.8. Ova publikacija dopunjava i u skladu je sa sljedećim publikacijama iz "Preporuka o nuklearnoj bezbjednosti" u vezi sa:

¹ Riječi u italiku u ovom tekstu predstavljaju pojmove koji su definisani u dijelu Definicije. Preporuke koje su navedene u ovoj publikaciji su zasnovane na odredbama relevantnih obavezujućih i neobavezujućih pravnih instrumenata koji se odnose na nuklearnu bezbjednost. Pri izradi domaćeg zakonodavstva zasnovanog na tim instrumentima, države trebaju obezbijediti da definicije iz tih instrumenata budu propisno uvrštene u domaće zakonodavstvo.

² Nuklearna bezbjednost se fokusira na sprečavanje, *otkrivanje*, i *odgovor* na krivična djela ili namjerne neovlaštene postupke koji uključuju ili su usmjereni na nuklearni materijal, drugi radioaktivni materijal, prateće objekte ili prateće aktivnosti. Prema ostalim radnjama za koje država utvrdi da imaju negativan uticaj na nuklearnu bezbjednost treba postupiti na odgovarajući način.

- Fizičkom zaštitom nuklearnog materijala i nuklearnih objekata (INFCIRC/225/Rev. 5); i
- Radioaktivnim materijalom i pratećim objektima.

Te publikacije daju preporuke za *nuklearni materijal* i drugi *radioaktivni materijal* koji je pod *regulatornom kontrolom*. Da bi se uspostavio sveobuhvatni *režim nuklearne bezbjednosti* u državi, preporuke sadržane u svim trima publikacijama se trebaju provesti.

1.9. Fokus preporuka državama, koje su sadržane u ovoj publikaciji, je na bezbjednosnim mjerama povezanim sa nuklearnim i drugim *radioaktivnim materijalom* koji je van *regulatorne kontrole*. Kroz ovaj tekst se daju reference na smjernice u vezi sa sigurnošću i odgovorom na vanredne situacije da bi se naglasila važnost interakcije između sigurnosti i bezbjednosti [RM: *Misli se na brojeve u zagradama u originalnom tekstu, odnosno na literaturu datu poslije definicija pojmova*].

SVRHA

1.10. Svrha ove publikacije je da se državama pruže smjernice za jačanje njihovih *režima nuklearne bezbjednosti*, čime se doprinosi efikasnom globalnom okviru nuklearne bezbjednosti, davanjem:

- preporuka državama i njihovim *nadležnim organima* o uspostavljanju ili unapređenju mogućnosti njihovih *režima nuklearne bezbjednosti*, u cilju provođenja efikasnih strategija odvratanja, otkrivanja i odgovora na krivično djelo ili neovlašteno postupanje koje ima implikacije po nuklearnu bezbjednost³ i uključuje nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole*;
- preporuka državama kao podršku međunarodnoj saradnji sa ciljem osiguravanja da bilo koji nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole*, bez obzira da li potiče unutar države ili van nje, bude stavljen pod *regulatornu kontrolu* i da se navodni prekršioc i krivično gona ili izruče, zavisno od potrebe.

Ove preporuke se daju na razmatranje državama i *nadležnim organima*, ali nisu obavezujuće za države i ne krše suverena prava država.

DJELOKRUG

1.11. Ova publikacija daje preporuke državama o nuklearnoj bezbjednosti nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* koji je prijavljen da je van *regulatorne kontrole*, kao i za materijal koji je izgubljen, nestao ili ukraden ali nije prijavljen kao takav, ili koji je pronađen na drugi način.

³ "Krivično djelo" je obično obuhvaćeno krivičnim ili uopšte kaznenim zakonodavstvom date države, dok je "neovlašteno postupanje" obično predmet upravnog ili građanskog prava. Usto, krivična djela koja uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* mogu imati obilježja djela u vezi sa terorističkim aktivima koja su u nekim državama predmet posebnog zakonodavstva, što može biti od važnosti u primjeni ovih preporuka. Neovlašteni postupci sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost mogu obuhvatati i namjerne i nenamjerne neovlaštene postupke, kako to već država utvrdi, što je i navedeno u fusnoti 2. Primjeri krivičnog djela ili neovlaštenog postupanja sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost mogu obuhvatati sljedeće, ako to država tako utvrdi: (1) poduzimanje neovlaštene aktivnosti koja uključuje *radioaktivni materijal* od strane *neovlaštene osobe*; (2) neovlašteno posjedovanje *radioaktivnog materijala* od strane osobe čija je namjera da počini krivično djelo ili neovlašteno postupi sa tim materijalom, ili da omogućiti činjenje takvih djela i postupaka; ili (3) propust ovlaštene osobe da održi adekvatnu kontrolu *radioaktivnog materijala*, čime taj materijal čini dostupnim osobama čija je namjera da počine krivično djelo ili neovlašteno postupe koristeći takav materijal.

1.12. Ova publikacija obuhvata preporuke državama o *otkrivanju* i procjeni alarma i upozorenja, te za gradirani *odgovor* na krivična djela ili neovlaštene postupke koji imaju implikacije po nuklearnu bezbjednost i uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal van regulatorne kontrole*. Preporučene mjere obuhvataju potvrdu postojanja vjerodostojne prijetnje, procjenu i zaustavljanje pokušanog djela, te odgovor na *nuklearno bezbjednosni događaj*.

1.13. Ova publikacija ne daje preporuke o bezbjednosti *nuklearnog materijala* ili drugog *radioaktivnog materijala* koji je pod *regulatornom kontrolom*. Preporuke za takav materijal se mogu naći u publikacijama IAEA serije "Nuklearna bezbjednost" navedenim u stavu 1.8.

1.14. Ova publikacija ne daje preporuke o sprečavanju i zaštiti od sabotaze *nuklearnog materijala* i drugog *radioaktivnog materijala* koji se ovlašteno koristi, skladišti ili prevozi, niti za sabotazu pratećih objekata i pratećih aktivnosti. Ta pitanja su obrađena u publikacijama IAEA serije "Nuklearna bezbjednost" navedenim u stavu 1.8.

1.15. Što se tiče *nuklearno bezbjednosnog događaja* koji uključuje ekspoziciju, potencijalnu ekspoziciju nuklearnom ili drugom *radioaktivnom materijalu* ili njegovu disperziju, fokus ove publikacije je na preporukama državama o saniranju i bezbjednosti materijala, i upravljanju *nuklearno bezbjednosnim događajem*. Države trebaju potražiti publikacije IAEA serije "Sigurnosni standardi" za dalje informacije o mjerama koje su potrebne za zaštitu zdravlja i sigurnosti, što je od najveće važnosti u odgovoru na događaj koji uključuje ekspoziciju ili disperziju.

STRUKTURA

1.16. Dio 2 daje ciljeve *režima nuklearne bezbjednosti* države.

1.17. Dio 3 daje opšte preporuke državama i, posebno, o ulogama i odgovornostima države i raznih *nadležnih organa*, te o procjenama prijetnji državi.

1.18. Dio 4 obuhvata preventivne mjere kao što su odvrćanje, bezbjednost informacija i povjerljivost.

1.19. Dio 5 daje preporuke državama o *mjerama otkrivanja*, uključujući zaustavljanje i početnu procjenu bilo kakvog *signala instrumenta* ili *informacije o upozorenju*.

1.20. Dio 6 daje preporuke državama o *mjerama odgovora na nuklearno bezbjednosni događaj*.

1.21. Dio 7 obuhvata preporuke o međunarodnoj saradnji.

1.22. Riječi u italiku u ovom tekstu predstavljaju pojmove koji su definisani u dijelu Definicije.

2. ZADATAK

REŽIMA NUKLEARNE BEZBJEDNOSTI DRŽAVE ZA NUKLEARNI I DRUGI RADIOAKTIVNI MATERIJAL VAN REGULATORNE KONTROLE

2.1. Ukupni zadatak *režima nuklearne bezbjednosti* države je zaštita ljudi, imovine, društva i okoliša od štetnih posljedica *nuklearno bezbjednosnog događaja*. Sa ciljem ostvarivanja ovog zadatka, države trebaju uspostaviti, implementirati, održati i ojačati efikasan i odgovarajući *režim nuklearne bezbjednosti* da bi spriječile, otkrile i

odgovorile na takve događaje. *Režim nuklearne bezbjednosti* obuhvata *nuklearni materijal* i drugi *radioaktivni materijal*, bez obzira da li je on pod *regulatornom kontrolom* ili van nje, te prateće objekte i prateće aktivnosti tokom cijelog njihovog vijeka trajanja. Ukupni zadatak bi se mogao ostvariti dosljednim provođenjem svih preporuka iz publikacija o nuklearnoj bezbjednosti, uključujući i "Preporuke za nuklearnu bezbjednost kod fizičke zaštite nuklearnog materijala i nuklearnih objekata" (INFCIRC/225/Rev. 5) i "Preporuke za nuklearnu bezbjednost radioaktivnog materijala i pratećih objekata". Zadaci *režima nuklearne bezbjednosti* za nuklearni i drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole* se ostvaruju:

- Sveobuhvatnim i potpunim skupom zakonodavnih odredbi u cilju davanja relevantnih upravnih i izvršnih ovlaštenja raznim *nadležnim organima* unutar države, tako da oni mogu poduzeti svoje aktivnosti na efikasan način;
- Davanjem dovoljnih i trajnijih resursa raznim *nadležnim organima* kako bi im se omogućilo obavljanje njihovih funkcija koje su im date, uključujući:
 - (1) Mjere da se spriječi krivično djelo ili neovlašteno postupanje sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju nuklearni i drugi *radioaktivni materijal* van *regulatorne kontrole*.
 - (2) *Otkrivanje*, kroz *alarm instrumenta* ili *informaciju o upozorenju*, prisustva ili indikacija krivičnog djela ili neovlaštenog postupanja sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju nuklearni i drugi *radioaktivni materijal* van *regulatorne kontrole*, i posebno u cilju:
 - izrade državne strategije *otkrivanja*;
 - uspostavljanja *sistema otkrivanja*;
 - ažurnog vršenja početne procjene *alarma instrumenata* i *informacija o upozorenju* radi utvrđivanja da li se desio *nuklearno bezbjednosni događaj*.
 - (3) *Odgovor na nuklearno bezbjednosni događaj*, posebno da se:
 - obavijeste *nadležni organi*;
 - procijene osnovanost i potencijalne posljedice *nuklearno bezbjednosnog događaja*;
 - locira, identifikuje, kategoriše i karakteriše nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal*;
 - obezbijedi takav materijal i da se primijene druge mjere *odgovora* koje su prikladne za dati *nuklearno bezbjednosni događaj*, kao što je onesposobljavanje uređaja;
 - pronade [*RM: Možda i "sanira"*, u originalu stoji "*recover*"], zadrži i/ili oduzme takav materijal i stavi pod *regulatornu kontrolu*;
 - prikupe, sačuvaju, pohrane, prevezu i analiziraju dokazi, uključujući primjenu mjera nuklearne forenzike u vezi sa krivičnim djelom ili neovlaštenim postupanjem sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju takav materijal;
 - navodni prekršilac privede i kasnije krivično goni ili izruči.

3. REŽIM NUKLEARNE BEZBJEDNOSTI DRŽAVE ZA NUKLEARNI I DRUGI RADIOAKTIVNI MATERIJAL KOJI JE VAN REGULATORNE KONTROLE

OPŠTE NAPOMENE

3.1. Suštinski elementi *režima nuklearne bezbjednosti* države su povezani sa preporukama o nuklearnoj bezbjednosti nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* koji je van *regulatorne kontrole* i treba se prema potrebi na njih osloniti u uspostavi i implementaciji *režima nuklearne bezbjednosti* države.

ULOGI I ODGOVORNOSTI DRŽAVE

3.2. Kao dio ukupnog okvira, država treba uspostaviti i održavati efikasan izvršni, sudski i zakonodavni okvir radi regulisanja *otkrivanja* i *odgovora* na krivično djelo ili neovlašteno postupanje sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju bilo koji nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole*. Odgovornosti trebaju biti jasno definisane u cilju implementacije raznih elemenata nuklearne bezbjednosti, i dodijeljene relevantnim *nadležnim organima*, što je navedeno u stavovima 3.15–3.18.

3.3. Pri uspostavljanju zakonodavnog i regulatornog okvira u cilju regulisanja nuklearne bezbjednosti, država treba definisati radnje koje se smatraju krivičnim djelom ili neovlaštenim postupanjem sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

3.4. Država treba u svom zakonodavstvu propisati krivična djela koja trebaju obuhvatati svjesnu neovlaštenu nabavku [RM – ili "*sticanje*"], posjedovanje, upotrebu, prenos ili prevoz nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* u skladu sa međunarodnim ugovorima, konvencijama i pravno obavezujućim rezolucijama Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija.

3.5. Država takođe treba na način naveden u stavu 3.4 propisati krivična djela prijetnje ili pokušaja da se počine krivična djela.

3.6. Država treba razmotriti propisivanje krivičnih djela nezakonite prevare ili lažnih upozorenja⁴ sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

3.7. Država treba uspostaviti svoju nadležnost za bilo koje krivično djelo koje je povezano sa *nuklearno bezbjednosnim događajem* kad je to djelo počinjeno na teritoriji te države ili na plovilu ili letjelici registrovanoj u toj državi, ili kada je navodni prekršilac državljanin te države ili je prisutan na teritoriji te države a ona ne vrši izručenje navodnih prekršilaca.

3.8. Efikasne i održive mjere *otkrivanja* i *odgovora* oslanjaju se na multidisciplinarnu infrastrukturu koju provodi nekoliko nezavisnih *nadležnih organa* u državi. Država treba obezbijediti propisnu saradnju, koordinaciju, razmjenu informacija i integraciju aktivnosti i jasno definisanih odgovornosti između više *nadležnih organa*, i uspostaviti mehanizam koordinacije ili odrediti organ vlasti, komisiju ili organizaciju da djeluje kao koordinaciono tijelo na način naveden u stavovima 3.12–3.14. U provođenju

⁴ Istorijski gledano, prevare i lažna upozorenja čine dio slučajeva nezakonite trgovine. I kad nema nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala*, takve prevare i lažna upozorenja mogu iziskivati mjere odgovora koje potencijalno otkrivaju operativne ranjivosti i/ili ranjivosti u *otkrivanju* koje krijumčari mogu iskoristiti. Prevare i lažna upozorenja mogu pogoršati uvjerenje da krijumčarenje takvog materijala može biti profitabilno, i može podstaći krivično kažnjivo ili neovlašteno posjedovanje nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala*.

mjera nuklearne bezbjednosti, država treba razmotriti rezultate procjene prijetnji.

3.9. Država treba obezbijediti efikasnu koordinaciju između različitih nivoa i nadležnosti saveznih, državnih i lokalnih organa vlasti [RM: Na par mjesta se spominje ovo "savezni i državni nivo (federal and state level)". Pretpostavljam da misle na SAD i Veliku Britaniju.]

3.10. Država treba promovisati *kulturu nuklearne bezbjednosti*. Osnov za jednu takvu kulturu treba biti prihvatanje da vjerodostojna prijetnja postoji, da je očuvanje *nuklearne bezbjednosti* važno, i da je uloga pojedinca važna. Država treba obezbijediti da razni *nadležni organi* odgovorni za relevantne *mjere nuklearne bezbjednosti* razvijaju *kulturu nuklearne bezbjednosti*, uz odgovarajuću obuku i vježbe, i da imaju odgovarajuće resurse da bi pristupili upravljanju alarmom ili upozorenjem, i bilo kojim rezultirajućim *nuklearno bezbjednosnim događajem*.

3.11. Država treba obezbijediti efikasnu saradnju sa drugim državama i sa relevantnim međunarodnim organizacijama u vezi sa bilo kojim *nuklearno bezbjednosnim događajem* na način naveden u ovoj publikaciji. Konkretno, država treba odrediti tijelo za kontakt sa drugim državama i relevantnim međunarodnim organizacijama za sva pitanja u vezi sa *otkrivanjem* i *odgovorom* na takve događaje.

KOORDINACIONO TIJELO ILI MEHANIZAM

3.12. Sve aktivnosti nuklearne bezbjednosti koje uključuju bilo koji nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole* trebaju biti koordinirane od strane tijela⁵ ili efikasnim mehanizmom u skladu sa domaćim zakonima i propisima.

3.13. Kroz svoje koordinaciono tijelo ili mehanizam država treba obezbijediti da su uloge i odgovornosti *nadležnih organa* jasno definisane i da se moguće protivrječnosti utvrde i razriješe. Konkretno, država treba izvršiti uvid u svoju strategiju *otkrivanja*, planove *odgovora*, procedure, neophodnu infrastrukturu za pojedinačne aktivnosti i, po potrebi, koordinirati aktivnosti obuke i vježbi užih ili širih aspekata na državnom nivou.

3.14. Kroz svoje koordinaciono tijelo ili mehanizam država treba, između ostalog:

- obezbijediti izradu sveobuhvatne državne strategije *otkrivanja* zasnovane na pristupu višeslojne *odbrane po dubini* u okviru raspoloživih resursa;
- obezbijediti izradu državnog plana *odgovora* na bilo koji *nuklearno bezbjednosni događaj* koristeći *gradirani pristup* srazmjeren prijetnji i zasnovan na raspoloživim resursima;
- nadgledati razvoj i implementaciju državnih *sistema otkrivanja* i *odgovora*;
- ponovo procijeniti i utvrditi moguće rupe u nuklearnoj bezbjednosti i potrebe za resursima, te redovno pokretati odgovarajuće korektivne mjere;
- obezbijediti uspostavljanje kontakt tačaka unutar *nadležnih organa* kao dio ukupne koordinacije unutar države;
- podsticati blagovremenu razmjenu operativnih informacija između *nadležnih organa* unutar države;
- obezbijediti uspostavljanje i održavanje pouzdanog i sveobuhvatnog skupa dokumentacije za svaki *nuklearno bezbjednosni događaj*, i podsticati razmjenu informacija između *nadležnih organa* u vezi sa bilo kojim takvim događajem koristeći zajednički format izvještavanja i obavještavanja;

⁵ Primjer koordinacionog tijela je komisija koju čine predstavnici svih relevantnih *nadležnih organa*. Ako država ima federalnu strukturu, koordinaciono tijelo se može osnovati i na saveznom i na nivou država.

- obezbijediti odgovarajuću koordinaciju i saradnju sa nadležnim organima u drugim državama i međunarodnim organizacijama.

NADLEŽNI ORGANI

3.15. *Nadležni organi*⁶ trebaju imati odgovornost za pripremu i primjenu *mjera otkrivanja* i *odgovora* u okviru svoje nadležnosti koja se odnosi na *režim nuklearne bezbjednosti* države.

3.16. Funkcije *nadležnih organa* trebaju, između ostalog, obuhvatati:

- doprinos izradi državne strategije *otkrivanja* i državnog plana *odgovora*;
- razvoj, funkcionisanje i održavanje državnih *sistema otkrivanja*, procedura vršenja procjena i državnog plana *odgovora*, te obezbjeđivanje resursa neophodnih za provođenje i provjeru pratećih aktivnosti;
- omogućavanje adekvatne obuke i informacija svim zaposlenima koji su uključeni u provođenje nuklearno bezbjednosnih *mjera otkrivanja* i *odgovora*;
- podržavanje mogućnosti *otkrivanja* i *odgovora*, obezbjeđenje operativne pripremljenosti kroz prakse razboritog upravljanja, rješavanje pitanja održavanja instrumenata, obuke zaposlenih, vježbi i unapređenja procesa;
- saradnju sa koordinacionim tijelom, drugim nadležnim organima, bilateralnim i multilateralnim partnerima gdje je to moguće, djelimično i zato da bi se obezbijedila efikasnost njihovih procedura i odgovornosti kod *otkrivanja* i *odgovora*.

3.17. *Nadležni organi* trebaju saradivati u razmjeni relevantnih informacija o nuklearnoj bezbjednosti nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* koji je pod *regulatornom kontrolom* unutar države, sa ciljem jačanja efikasnosti *nadležnih organa* uključenih u sve aspekte nuklearne bezbjednosti. Ako je potrebno, oni takođe trebaju saradivati sa svojim partnerima u drugim državama.

3.18. *Regulatorni organi* trebaju poduzeti odgovarajuće radnje na osnovu prijave da je nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* van *regulatorne kontrole*, odnosno, da je izgubljen, nestao ili ukraden. Konkretno, oni trebaju odmah obavijestiti druge *nadležne organe* u slučaju sumnje na krivično djelo ili neovlašteno postupanje sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

PROCJENA PRIJETNJE DRŽAVI

3.19. U cilju pripreme državne strategije *otkrivanja*, državnog plana *odgovora* i izgleda *sistema nuklearne bezbjednosti*, država treba utvrditi *strateške lokacije* i izvršiti procjenu prijetnje državi od krivičnih djela i neovlaštenih postupaka sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* van *regulatorne kontrole*. *Nadležni organi* trebaju neposredno saradivati i, između ostalog, razmotriti:

- prijetnje prekograničnom prometu i prevozu robe, kretanju osoba i prijetnje tokom toga;
- prijetnje *strateškim lokacijama*;
- lokaciju i izloženost krivično kažnjivom ili neovlaštenom nabavljanju nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* pod *regulatornom kontrolom* te posljedice njegove zloupotrebe;
- namjeru i sposobnost potencijalnih prekršilaca koji možda žele nabaviti ili

⁶ Kada organizacija ili institucija izvršava funkcije nuklearne bezbjednosti u svojstvu *autorizovanog lica*, ne smatra se da djeluje kao *nadležni organ*.

koristiti takav materijal za krivično djelo ili neovlašteni postupak sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost, ili prevoziti materijal iz, u ili kroz teritoriju države.

3.20. U skladu sa svojim politikama i propisima o bezbjednosti informacija u državi, i međunarodnim obavezama, država treba i unutar zemlje i prema inostranstvu uspostaviti procedure za pouzdanu i blagovremenu razmjenu informacija o prijetnjama koje se odnose na nuklearnu bezbjednost.

3.21. Država treba napraviti prioritete i oblikovati *sisteme otkrivanja i odgovora* na osnovu svoje procjene prijetnji državi i pristupa uzimanja rizika u obzir u kombinaciji sa sljedećim:

- Izloženost krivičnom djelu ili neovlaštenom postupanju sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost i unutar i van svojih granica;
- Relativnu privlačnost utvrđenih *meta* prijetnje nuklearnoj bezbjednosti;
- Moguće posljedice krivičnog djela ili neovlaštenog postupanja sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju upotrebu nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala*;
- Mogući razvoj prijetnje ili izloženosti.

3.22. Država treba ažurirati procjene prijetnji periodično i po potrebi. Konkretno, država treba razmotriti obavljanje procjene prijetnji za svaki *krupan javni događaj*.

4. PREPORUKE O PREVENTIVNIM MJERAMA

ODVRAĆANJE

4.1. U skladu sa svojim politikama, zakonima i propisima, država treba razmotriti usvajanje mjera u cilju odvracanja krivičnih djela ili neovlaštenih postupaka sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

4.2. U skladu sa međunarodnim ugovorima, konvencijama i pravno obavezujućim rezolucijama Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija, država treba obezbijediti da krivična djela propisana u svojim zakonima za krivična djela ili neovlaštene postupke sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost budu kažnjiva odgovarajućim kaznama koje uzimaju u obzir težak karakter tih djela i postupaka.

4.3. Država treba razmotriti korištenje nuklearne forenzike radi pomoći organima vlasti u utvrđivanju porijekla i istorije oduzetog materijala, što može doprinijeti odvracanju od krivičnih djela ili neovlaštenih postupaka koji uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal*. Nuklearna forenzika je takođe važan element *mjera odgovora*, o čemu se govori u stavu 6.16.

4.4. Kao dio odvracanja, država treba razmotriti dostavljanje odgovarajućih informacija javnosti, uključujući i informacije u vezi sa sposobnošću *odvracanja*, okolnostima prijetnje i kažnjavanja, u skladu sa državnim politikom informacione bezbjednosti o kojoj se govori u stavovima 4.5–4.9.

INFORMACIONA BEZBJEDNOST

4.5. Država treba definisati državnu politiku o *povjerljivim informacijama* i raznim *nadležnim organima* dodijeliti odgovornosti za informacionu bezbjednost u vezi sa sistemima *otkrivanja i odgovora* na krivična djela ili neovlaštene postupke sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju upotrebu bilo kog nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* koji je van *regulatorne kontrole*. Ovo treba proizlaziti iz drugih politika države o informacionoj bezbjednosti i biti integrisano sa njima.

4.6. Država treba odrediti koje informacije o nuklearnoj bezbjednosti mogu biti zlopotrijebljene od strane mogućih prekršilaca i zbog toga trebaju biti zaštićene. Konkretno, informacije o *sistemima otkrivanja* i *odgovora* i prateće procedure trebaju biti propisno zaštićene.

4.7. Pri definisanju državne politike o *povjerljivim informacijama*, treba obratiti pažnju da se zaposlenima u agencijama za provođenje zakona, drugim osobama uključenim u odgovor i zaposlenima u *nadležnim organima* treba obezbijediti pristup dovoljnoj količini informacija za obavljanje svojih dužnosti.

4.8. Državna politika o informacionoj bezbjednosti treba navesti detalje o tome koje i kada će se informacije u vezi sa *sistemima otkrivanja* i *odgovora* i procedurama razmjenjivati sa drugim državama, posebno susjednim državama i relevantnim međunarodnim organizacijama. Razmjena informacija o *nuklearno bezbjednosnim događajima* sa drugim državama je obrađena u Dijelu 7.

4.9. Svaki *nadležni organ* treba imati politiku informacione bezbjednosti i treba uspostaviti pravila za zaštitu povjerljivosti i integriteta *povjerljivih informacija*, kao i za dostavljanje takvih informacija drugim *nadležnim organima* unutar i van države na osnovu potrebe da ih znaju. *Nadležni organi* trebaju obezbijediti da su svi relevantni zaposleni obučeni za procedure informacione bezbjednosti.

POVJERLJIVOST ZAPOSLENIH

4.10. Uzimajući u obzir zakone, propise ili politike države u vezi sa ličnom privatnošću i zahtjeve radnog mjesta, *nadležni organi* trebaju obezbijediti da zaposleni koji su uključeni u aktivnosti nuklearne bezbjednosti u oblastima *otkrivanja* i *odgovora* budu formalnim procesom jasno smatrani povjerljivima do nivoa koji odgovara njihovim ulogama. Taj formalni proces treba poslužiti kao pomoć u smanjenju rizika da se ovlašteni zaposleni uključe u nezakonite aktivnosti, npr. u prijetnje iznutra. Država treba usvojiti mjere i procedure kako bi obezbijedila da se povjerljivost zaposlenih redovno ponovo potvrđuje.

4.11. Država treba implementirati relevantne elemente *kulture nuklearne bezbjednosti* radi programa povjerljivosti.

5. PREPORUKE O MJERAMA OTKRIVANJA

OPŠTE NAPOMENE

5.1. Država treba sačiniti državnu strategiju *otkrivanja* krivičnih djela ili neovlaštenih postupaka sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole*. Državnu strategiju *otkrivanja* trebaju između sebe koordinirati i provoditi *nadležni organi* u skladu sa dodijeljenim odgovornostima, a u idealnom slučaju uz nadzor od strane koordinacionog tijela.

5.2. *Otkrivanje* nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* koji je van *regulatorne kontrole* može se postići preko *alarma instrumenta* ili *informacije o upozorenju*. Država treba oblikovati i implementirati *sisteme nuklearne bezbjednosti* na osnovu tih indikatora.

5.3. Država treba obezbijediti da *mjere otkrivanja* budu podržane efikasnim *mjerama odgovora* (što je navedeno u Dijelu 6).

5.4. Zvanično određene *tačke izlaska i ulaska* su ključne za trgovinu. Zbog toga država treba pri efikasnom provođenju *mjera nuklearne bezbjednosti* razmotriti što je

veće moguće smanjenje uticaja na redovan promet robe i kretanje osoba.

5.5. Da bi se spriječio nezakoniti prenos nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* i otkrilo falsifikovanje pratećih dokumenata, država treba obezbijediti da *nadležni organi* imaju ovlaštenje za usvajanje mjera provjere autentičnosti dokumentacije i oznaka paketa autorizovanih pošiljki, i za provjeru deklarisanog sadržaja autorizovanih pošiljki nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* odgovarajućim sredstvima, gdje to okolnosti zahtijevaju.

OTKRIVANJE INSTRUMENTIMA

5.6. Koristeći procjenu prijetnje državi, *nadležni organi* trebaju uspostaviti *sisteme nuklearne bezbjednosti* u cilju *otkrivanja* nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* koji je van *regulatorne kontrole* pomoću instrumenata. *Sistemi otkrivanja* trebaju biti zasnovani na pristupu višeslojne *odbrane po dubini* i na premisi da takav materijal može poticati i unutar i van države, te trebaju omogućavati neophodnu sposobnost i kapacitet *otkrivanja*.

5.7. Uzimajući u obzir raspored prioriteta raspoloživih resursa, *nadležni organi* trebaju napraviti odgovarajući plan raspoređivanja instrumenata, imajući u vidu sljedeće:

- Saobraćajne rute unutar teritorije države, na lokacijama gdje je vjerovatnoća *otkrivanja* najveća ili u blizini lokacija gdje se nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* proizvodi, koristi, skladišti, konsoliduje ili odlaže;
- Postojanje bilo koje *strateške lokacije*;
- Radne specifikacije i specifikacije mogućnosti *otkrivanja* kod instrumenata za *otkrivanje*, u skladu sa državnim i međunarodnim standardima i tehničkim uputstvima;
- Mogućnosti i ograničenja [RM: *U originalu stoji "constraints and limitations"; nisam siguran u čemu je razlika, pa sam stavio samo "ograničenja"*] instrumenata za *otkrivanje* i na zvanično određenim i neodređenim *tačkama izlaska i ulaska*;
- Mobilni i prenosni *sistemi otkrivanja* radi omogućavanja fleksibilnosti i prilagodljivosti prijetnjama koje evoluiraju;
- Kriterije za *otkrivanje* kao pomoć operativnim radnjama agencija za provođenje zakona koje se odnose na *informacije o upozorenju*;
- *Otkrivanje* radijacije na događaju od državnog značaja, kao što je *krupan javni događaj* ili na *strateškoj lokaciji* koja se smatra izloženom krivičnom djelu ili neovlaštenom postupanju, sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost zbog korištenja nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala*.

5.8. *Nadležni organi* trebaju obezbijediti da sljedeći elementi budu uključeni u plan raspoređivanja instrumenata:

- Početna instalacija, kalibracija i test prihvatljivosti opreme, uspostavljanje procedure održavanja, i adekvatna obuke i kvalifikacije korisnika opreme i zaposlenih u tehničkoj podršci;
- Sistemi i procedure za provođenje *radijacijskog ispitivanja* ili *radijacijske potrage* [RM: *Trenutno nemam bolji prevod za "radiation survey" i "radiation search"*] za nuklearnim i drugim *radioaktivnim materijalom* koji je van *regulatorne kontrole*;
- Definisane nivoa praga *alarma instrumenta*;
- Uspostavljanje sistema i procedura obavljanja početne procjene alarma i za druge sekundarne inspeksijske radnje kao što su utvrđivanje lokacije, identifikacija, kategorizacija i karakterizacija nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala*, uključujući dobijanje tehničke podrške od stručnjaka da bi se pomoglo u procjeni alarma koji se ne može riješiti na licu

- mjesta;
- Davanje i jačanje infrastrukture podrške da se obezbijedi efikasno *otkrivanje*, uključujući obuku zaposlenih, održavanje opreme, sigurno i bezbjedno raspolaganje pronađenim materijalom i dokumentovane procedure *odgovora*.

5.9. Da bi se spriječili krivično djelo ili neovlašteni postupak sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost na *strateškoj lokaciji*, posebno tokom *krupnog javnog događaja*, *nadležni organi* trebaju razmotriti provođenje *radijacijskog ispitivanja* područja tražeći nuklearni i drugi *radioaktivni materijal*, uz obezbjeđenje područja prije javnog događaja i primjenu *mjere otkrivanja* i *odgovora* na tačkama ulaska i drugim *strateškim lokacijama* tokom javnog događaja.

5.10. *Nadležni organi* trebaju razvijati *kulturu nuklearne bezbjednosti* i obezbijediti da su svi koji su zaduženi za rukovanje instrumentima za *otkrivanje* povjerljivi, odgovarajuće obučeni i da imaju dovoljno vještina i kompetentnosti da koriste opremu i shvate značaj bilo kojeg mjerenja koje obavljaju, te koje radnje da poduzmu pod datim okolnostima.

INFORMACIJE O UPOZORENJU

Operativne informacije

5.11. Kao dio *mjera otkrivanja*, država treba kontinuirano prikupljati, čuvati i analizirati operativne informacije sa ciljem utvrđivanja bilo kakve prijetnje, sumnjive aktivnosti ili abnormalnosti koji uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* i mogu ukazivati na namjeru da se počini krivično djelo ili neovlašteno postupi sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* unutar države. Država takođe treba saradivati sa drugim državama radi davanja i pribavljanja informacija u cilju boljeg razumijevanja bilo kakve prijetnje.

5.12. Država treba sačiniti politiku podsticanja osoba da *nadležnim organima* prijave bilo kakvu sumnjivu ili neuobičajenu aktivnost koja potencijalno uključuje nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole*.

5.13. *Nadležni organi* trebaju razmotriti izradu politike o dostavljanju informacija medijima sa ciljem informisanja javnosti o izgubljenom, nestalom ili ukradenom nuklearnom ili drugom *radioaktivnom materijalu* radi obrazovanja javnosti o rizicima koji prate takav materijal i dobijanja informacija od javnosti o takvom materijalu, vodeći računa da se ne prouzrokuje nepotrebna zabrinutost javnosti.

Zdravstveni pregled

5.14. Kao dio *mjera otkrivanja*, država treba provesti procedure i protokole kojima se od zdravstvenih radnika, medicinskih institucija i organa vlasti u oblasti zdravstva traži da relevantnim *nadležnim organima* odmah prijave pojavu bilo kakve sumnjive povrede ili bolesti od radijacije, u skladu sa domaćim politikama izvještavanja u javnom zdravstvu.

5.15. Kao dio *mjera otkrivanja*, država treba uključiti prikupljanje i analizu informacija sa zdravstvenih pregleda i, po potrebi, relevantni *nadležni organi* trebaju ispitati svaki izvještaj radi utvrđivanja uzroka i posljedica povrede ili bolesti od radijacije.

5.16. Država treba razmotriti uključivanje utvrđivanja povrede ili bolesti od radijacije kao dio obuke relevantnih zdravstvenih radnika.

Prijava nepoštovanja regulatornih propisa

5.17. *Nadležni organ* sa regulatornom odgovornošću treba zahtijevati od *autorizovanih lica* da odmah prijave bilo kakvo nepoštovanje regulatornih propisa za koje sumnjaju da bi moglo imati implikacije po nuklearnu bezbjednost. Takav izvještaj bi omogućio *nadležnom organu* da procijeni događaj i upozori druge *nadležne organe* sa ciljem sprečavanja posljedičnog krivičnog djela ili neovlaštene radnje sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

5.18. *Nadležni organ* koji ima regulatorne odgovornosti treba sačiniti procedure i protokole za pomoć *autorizovanim licima* da prijave svoja nepoštovanja regulatornih propisa koja imaju implikacije po nuklearnu bezbjednost.

Prijava gubitka regulatorne kontrole

5.19. Država treba obezbijediti da *nadležni organi* imaju zakonska ovlaštenja da od *autorizovanih lica* traže da odmah prijave izgubljeni, nestali ili ukradeni nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* za koji imaju *autorizaciju*. Takav izvještaj se treba smatrati *otkrivanjem* pomoću informacije o upozorenju o potencijalnom krivičnom djelu ili neovlaštenoj radnji sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

5.20. Država treba obezbijediti da bilo koji *nadležni organ* koji izdaje *autorizacije* u vezi sa nuklearnim ili drugim *radioaktivnim materijalom*, i koji dobija izvještaje o tome da je takav materijal prijavljen kao izgubljen, nestao ili ukraden, odmah obavijesti ostale relevantne *nadležne organe*.

5.21. *Nadležni organi* koji su odgovorni za primjenu *mjera nuklearne bezbjednosti* u vezi sa carinskom i graničnom kontrolom trebaju prijaviti *otkrivanje* bilo kakvog nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* koji nije pod *regulatornom kontrolom* drugim relevantnim *nadležnim organima*, uključujući i *regulatorno tijelo*.

POČETNA PROCJENA ALARMA INSTRUMENTA I/ILI INFORMACIJE O UPOZORENJU

5.22. *Alarm instrumenta* ili *informacija o upozorenju* treba voditi ka obavljanju početne procjene. Relevantni *nadležni organi* trebaju obezbijediti uspostavljanje procedura i protokola da službeno određeni zaposleni i, ako je izvodljivo, druge službeno određene organizacije, obave početnu procjenu i *alarma instrumenta* i *informacije o upozorenju*.

5.23. Nakon *otkrivanja* pomoću *alarma instrumenta* ili *informacije o upozorenju*, relevantni *nadležni organi* trebaju provesti procedure i protokole sa ciljem zaustavljanja i prekidanja potencijalnog krivičnog djela ili neovlaštenog postupanja sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

5.24. Nakon nepobitne početne procjene da se desio *nuklearno bezbjednosni događaj*, relevantni *nadležni organi* trebaju započeti sa aktivnostima *odgovora*. Ukoliko je početna procjena neuvjerljiva, trebaju se obaviti dalje procjene, što je navedeno u stavovima 6.7–6.10.

ODRŽIVOST OTKRIVANJA

5.25. *Nadležni organi* trebaju razmotriti politike, rukovodne prakse i procedure koje su povezane sa održivim *mjerama otkrivanja*. Oni trebaju primijeniti razborite sisteme i prakse upravljanja, i voditi vremenski raspoređen program kojim se objašnjavaju evoluirajuća prijetnja i ograničavajući faktor promjene resursa. Ta razmatranja trebaju obuhvatiti raspoređivanje finansijskih sredstava i zaposlenih koji su neophodni za korištenje i održavanje mjera *otkrivanja*.

6. PREPORUKE O MJERAMA ODGOVORA

OPŠTE NAPOMENE

6.1. Koristeći zakonodavstvo po potrebi, država treba napraviti državni *sistem odgovora*⁷ radi reagovanja na krivična djela ili neovlašteno postupanje sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole*.

6.2. Država treba obezbijediti da odgovornosti za primjenu raznih *mjera odgovora* budu dodijeljene relevantnim *nadležnim organima*, zajedno sa dovoljnim resursima da se ti zadaci efikasno izvrše.

6.3. Implementacija *sistema odgovora* države treba biti dokumentovana u državnom planu *odgovora* (plan)⁸ u kojem se navode razne *mjere odgovora*, a implementaciju trebaju povezano provoditi razni *nadležni organi*, u idealnom slučaju uz koordinaciju od strane koordinacionog tijela.

6.4. Država treba usvojiti *gradirani pristup* radi odgovora na razne moguće *nuklearno bezbjednosne događaje* i različite stepene posljedica. Da bi se utvrdio prikladan *odgovor* i naknadne radnje, država treba težiti razvijanju svoje državne sposobnosti da brzo stepenuje *nuklearno bezbjednosne događaje* na osnovu zdravstvenih i sigurnosnih pitanja, posrednih faktora i nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* koji je u pitanju.

6.5. *Nadležni organi* trebaju razvijati *kulturu nuklearne bezbjednosti* i dodijeliti odgovornosti za izvršenje državnog plana *odgovora* odgovarajuće opremljenim i obučenim zaposlenima.

6.6. Za *nuklearno bezbjednosne događaje* odgovorni *nadležni organi* trebaju dopunjavati i podržavati sigurnosne aktivnosti odgovora na vanrednu situaciju na međunarodnom, saveznom, državnom i lokalnom nivou radi ublažavanja i minimiziranja radioloških posljedica za zdravlje ljudi i okoliš. Koordinacija *nadležnih organa* je ključna za efikasan *odgovor* na licu mjesta.

PROCJENA ALARMA INSTRUMENTATA

6.7. Ukoliko je početna procjena neuvjerljiva, *nadležni organi* trebaju definisati uloge i odgovornosti tehničkog osoblja, dodijeljenih stručnjaka i organizacija podrške koji mogu biti uključeni u rješavanje *alarma instrumentata*.

6.8. Relevantni *nadležni organi* se trebaju pobrinuti za uspostavljanje procedura i protokola za konačno rješavanje *alarma instrumentata* koje treba rezultirati utvrđivanjem da li se desio *nuklearno bezbjednosni događaj*. Utvrđivanje *nuklearno bezbjednosnog događaja* treba voditi ka aktiviranju državnog plana *odgovora* od strane relevantnog *nadležnog organa* korištenjem *gradiranog pristupa*.

⁷ *Sistemi odgovora* su integrisani skupovi *mjera odgovora*. *Odgovor* se sastoji od dvije faze: prva faza je faza procjene koja je nastavak početne procjene *alarma instrumentata* ili *informacije o upozorenju* ukoliko je početna procjena neuvjerljiva. Ishod procesa procjene bi bio utvrđivanje da se desio *nuklearno bezbjednosni događaj* osim ako je utvrđeno da su alarm ili upozorenje lažni ili bezazleni. Druga faza odgovora je upravljanje *nuklearno bezbjednosnim događajem* kroz provođenje državnog plana *odgovora*.

⁸ Ako država ima federalnu strukturu, odgovor se može uspostaviti i na saveznom i na državnom nivou.

PROCJENA INFORMACIJA O UPOZORENJU

6.9. *Nadležni organi* trebaju definisati uloge i odgovornosti, te pribaviti neophodnu pomoć od dodijeljenih eksperata i organizacija podrške ukoliko je početna procjena neuvjerljiva.

6.10. Relevantni *nadležni organi* se trebaju pobrinuti za uspostavljanje procedura i protokola za procjenu *informacije o upozorenju* koje treba rezultirati utvrđivanjem da li se desio *nuklearno bezbjednosni događaj*. Utvrđivanje *nuklearno bezbjednosnog događaja* treba voditi ka aktiviranju državnog plana *odgovora* od strane relevantnog *nadležnog organa* korištenjem *gradiranog pristupa*.

OBAVJEŠTAVANJE O NUKLEARNO BEZBJEDNOSNOM DOGAĐAJU

6.11. Obavješćavanje relevantnih *nadležnih organa* treba biti izvršeno odmah nakon što procjena *alarma instrumenta* ili *informacije o upozorenju* rezultira utvrđivanjem *nuklearno bezbjednosnog događaja*. Da bi započeli svoju funkciju *odgovora*, *nadležni organi* trebaju obavijestiti druge relevantne *nadležne organe* unutar države o bilo kojem *nuklearno bezbjednosnom događaju* uzimajući u obzir *gradirani pristup* naveden u stavu 6.4.

6.12. U slučaju *nuklearno bezbjednosnog događaja*, država treba odmah obavijestiti relevantne međunarodne organizacije i druge države u skladu sa međunarodnim sporazumima i/ili državnim politikom, što je navedeno u stavovima 7.1–7.5.

PRIKUPLJANJE I RUKOVANJE DOKAZIMA U OKVIRU NUKLEARNO BEZBJEDNOSNOG DOGAĐAJA

6.13. Lokacijom bilo kog *nuklearno bezbjednosnog događaja* prema potrebi treba odgovarajuće upravljati kao da je ona potencijalno mjesto izvršenja krivičnog djela. *Nadležni organi* trebaju obezbijediti koordinaciju među onima koji su uključeni u uspostavljanju kontrole nad nuklearnim ili drugim *radioaktivnim materijalom*, onima čiji je zadatak sigurnost i zbrinjavanje žrtava i onima čiji je zadatak prikupljanje dokaza za moguću dalju istragu i krivično gonjenje.

6.14. *Nadležni organi* trebaju obezbijediti da osobe uključene u *odgovor* budu odgovarajuće kvalifikovane i obučene, i da trebaju, prema potrebi, biti svjesne koncepta operativnih radnji i osnovnih koncepata upravljanja radiološkim licem mjesta, prikupljanjem dokaza i zaštitom od zračenja.

6.15. Osobe koje obrađuju lice mjesta trebaju biti svjesne potencijalnog interesa medija. *Nadležni organi* trebaju napraviti planove za propisnu i blagovremenu dostavu informacija medijima, uključujući informacije koje se odnose na sigurnost i bezbjednost.

NUKLEARNA FORENZIKA

6.16. Država treba u svojim imenovanim laboratorijama primijeniti tehnike nuklearne forenzike na oduzeti nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koristeći *gradirani pristup* zasnovan na količini i prirodi materijala, a u svrhu utvrđivanja izvora, istorije i rute prenosa uzimajući u obzir očuvanje dokaza. Ako je moguće, oduzeti materijali se trebaju kategorisati⁹ na licu mjesta i karakterisati¹⁰ u imenovanoj laboratoriji. Dalje,

⁹ Kategorizacija se vrši radi utvrđivanja implikacija po nuklearnu bezbjednost i rizika oduzetog materijala za prve na licu mjesta [RM: *Trenutno nemam bolji prevod za "first responders"*], zaposlene u agencijama za provođenje zakona i javnost.

¹⁰ Karakterizacija se vrši radi određivanja prirode radioaktivnog materijala i pratećih dokaza.

tradicionalna forenzika takođe treba biti primijenjena u imenovanim laboratorijama na kontaminirane dokaze ako je to potrebno.

DRŽAVNI PLAN ODGOVORA NA NUKLEARNO BEZBJEDNOSNE DOGAĐAJE

6.17. Da bi se upravljalo *nuklearno bezbjednosnim događajima*, država treba imati sveobuhvatni državni plan *odgovora* na *nuklearno bezbjednosne događaje* u kombinaciji sa, između ostalog, državnim planom za radiološke vanredne situacije. Ovaj prvi plan treba poslužiti kao: (1) osnova za uspostavljanje kompatibilnih operativnih sredstava (npr. kompatibilnih sistema komunikacije) neophodnih za ažuran i efikasan *odgovor*; i (2) vodič za *nadležne organe* da obezbijede odgovarajuće resurse i podršku svim neophodnim zadacima pripremljenosti i *odgovora*.

6.18. Država treba obezbijediti da plan:

(a) opisuje proces da bi razni *nadležni organi* ispunili svoje uloge i odgovornosti u *odgovoru* na *nuklearno bezbjednosne događaje*, uključujući i korake da se:

- obavijeste i aktiviraju svi relevantni *nadležni organi*;
- obavijeste sve relevantne međunarodne organizacije i potencijalno ugrožene države;
- koordiniraju razne organizacije i jedinice koje imaju komandu i kontrolu nad *nuklearno bezbjednosnim događajem*, uključujući savezne, državne i lokalne organizacije koje učestvuju u *odgovoru*;
- locira, identifikuje i kategoriše nuklearni i drugi *radioaktivni materijal*;
- zadrži i/ili oduzme, sanira i kontroliše materijal ili se onesposobi bilo kakva prijetnja ili dati uređaj;
- prikupe, obezbijede i analiziraju dokazi;
- izoluje, klasifikuje, upakuje i dokumentuje bilo koji nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* za prevoz, prenos, skladištenje ili odlaganje i smještanje pod propisnu *regulatornu kontrolu*;
- pokrenu relevantne istrage.

(b) sadrži prikladnu komandnu strukturu sa integrisanim sistemima komandovanja, kontrole i komunikacije radi efikasnog odgovora na *nuklearno bezbjednosni događaj*, po mogućnosti sa jednom osobom ili *nadležnim organom* zaduženim da rukovodi *odgovorom* na licu mjesta.

(c) sadrži odredbe o koordinaciji između *nadležnih organa*, uključujući razmjenu relevantnih informacija u vezi sa njihovim pojedinačnim ulogama, odgovornostima i procedurama.

(d) opisuje uloge, odgovornosti i procedure za *organe nadležne* za medicinske službe, rukovanje opasnim materijalom, zaštitu od zračenja i sigurnost, druge organizacije tehničke podrške, i za nuklearne i konvencionalne forenzičke laboratorije.

(e) ima modalitete za prikladno informisanje medija i javnosti na koordiniran, razumljiv i dosljedan način.

Osnovna karakterizacija obuhvata punu elementarnu analizu nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala*, uključujući osnovne, sporedne i sastojke u tragovima. Za osnovne sastojke radioaktivnog materijala, osnovna karakterizacija bi takođe uključila izotopnu i faznu (odnosno, molekularnu) analizu ako je to potrebno. Osnovna karakterizacija takođe uključuje i fizičku karakterizaciju.

(f) sadrži odredbe za prevoz bilo kog oduzetog ili pronađenog nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* u skladu sa propisima i normama države ili "Propisima IAEA o sigurnom prevozu radioaktivnog materijala" ukoliko nema normi ili propisa u državi.

(g) utvrdi lokalne standardne operativne procedure za *nuklearno bezbjednosne događaje*. Usto, svi planovi *odgovora* na lokalnom nivou trebaju na odgovarajući način biti integrisani u plan.

(h) uzme u obzir postojeći državni plan za radiološke vanredne situacije, procedure odgovora na radiološke vanredne situacije i relevantne sigurnosne standarde IAEA [RM: *Reference se daju na "Preparedness and Response for a Nuclear..."*, BSS i *"Legal and Governmental Infrastructure for Nuclear..."*]. Plan takođe treba biti koordiniran sa modalitetima za *odgovor* na nenuklearne vanredne situacije.

(i) uključuje mogućnost višestrukih i istovremenih *nuklearno bezbjednosnih događaja*. Usto, plan treba obuhvatiti i mogućnost prekida infrastrukture *odgovora*, što bi odgodilo mogućnost efikasnog *odgovora*.

(j) uključuje mehanizme za traženje pomoći i unutar države i, kad je to potrebno, iz inostranstva, npr. pomoć u saniranju nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala*, onesposobljavanju datog uređaja i nuklearnoj forenzici.

PRIPREMLJENOST

6.19. *Nadležni organi* trebaju obezbijediti pripremljenost resursa za *odgovor* u oblasti nuklearne bezbjednosti uključujući i raspoloživost odgovarajućih procedura.

6.20. Država treba periodično izvršiti uvid, vježbati i revidirati plan uključujući u njega relevantna stečena iskustva po potrebi ili kad god ima promjena koje mogu uticati na plan.

6.21. Država treba izvoditi vježbe u skladu sa planom koristeći vjerodostojne scenarije. *Nadležni organi* trebaju redovno izvoditi vježbe užih ili širih aspekata da bi procijenili efikasnost plana. Kad je to moguće, države trebaju razmotriti učešće u regionalnim i međunarodnim vježbama užih ili širih aspekata.

6.22. *Nadležni organi* trebaju obezbijediti raspoloživost ljudskih resursa i njihovu obuku. Posebna pažnja se treba obratiti na obuku relevantnih zaposlenih i testiranje o:

- procedurama koje će se poštovati u *odgovoru* na *nuklearno bezbjednosni događaj*;
- korištenju instrumenata za aktivnosti *odgovora*;
- identifikaciji, sigurnom rukovanju, saniranju i pakovanju nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala*;
- upravljanju krizom i komunikaciji;
- upravljanju radiološkim licem mjesta, implikacijama prisustva nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* kod uobičajenog upravljanja licem mjesta, i forenzičkim pravilima o prikupljanju dokaza;
- zaštitu od zračenja osoba uključenih u *odgovor*;
- utvrđivanju povreda od zračenja;
- procedurama za davanje informacija javnosti i medijima.

6.23. *Nadležni organi* trebaju razmotriti mogućnost istovremenih i drugih događaja u toku, i analizu svih raspoloživih informacija za procjenu pratećih prijetnji. *Nadležni*

organi trebaju obezbijediti raspoloživost dovoljno resursa da se odgovori na višestruke *nuklearno bezbjednosne događaje* koji uključuju nuklearni i drugi *radioaktivni materijal*.

ODRŽIVOST MJERA ODGOVORA

6.24. *Nadležni organi* trebaju obezbijediti održivost mjera *odgovora*. Ovo treba obuhvatiti program grubog održavanja opreme korištene za odgovor, u koji treba uključiti i periodično preventivno održavanje, testiranje i kalibraciju.

7. PREPORUKE O MEĐUNARODNOJ SARADNJI

RAZMJENA INFORMACIJA O NUKLEARNO BEZBJEDNOSNIM DOGAĐAJIMA

7.1. Države trebaju razmjenjivati tačne i provjerene informacije o *nuklearno bezbjednosnim događajima* u skladu sa međunarodnim obavezama i zakonodavstvom države, uzimajući u obzir određenost uloga i odgovornosti navedenih u stavu 3.11 i mjere informacione bezbjednosti navedene u stavovima 4.5–4.9. Države trebaju utvrditi i upoznati jedna drugu direktno ili preko IAEA, Ujedinjenih nacija ili drugih relevantnih međunarodnih organizacija, kako je već odgovarajuće, sa svojim kontakt tačkama za *otkrivanje* i *odgovor* na *nuklearno bezbjednosne događaje*.

7.2. Država treba obavijestiti IAEA, Ujedinjene nacije ili druge relevantne međunarodne organizacije¹¹ o slučajevima *nuklearno bezbjednosnih događaja* koji uključuju nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* ili o njegovom oduzimanju u skladu sa svojim međunarodnim obavezama i zakonodavstvom u državi.

7.3. Država treba dostaviti informacije potencijalno ugroženim državama u vezi sa bilo kakvim gubitkom kontrole nad nuklearnim ili drugim *radioaktivnim materijalom*, ili bilo kojim drugim *nuklearno bezbjednosnim događajem* sa potencijalnim prekograničnim posljedicama, i to kroz bilateralne ili multilateralne mehanizme u skladu sa svojim međunarodnim obavezama i zakonodavstvom u državi.

7.4. U skladu sa svojim međunarodnim obavezama i zakonodavstvom u državi, država treba biti uključena u odgovarajuće regionalne i međunarodne baze podataka i prijaviti im relevantne *nuklearno bezbjednosne događaje*. Jedan takav primjer je baza podataka IAEA o nezakonitoj trgovini (ITDB).

7.5. Država treba razmotriti razmjenu informacija o stečenim iskustvima nakon relevantnih *nuklearno bezbjednosnih događaja*.

TEHNIČKA SARADNJA I POMOĆ

7.6. Po zahtjevu i u skladu sa uslovima za informacionu bezbjednost, države trebaju razmotriti razmjenu funkcionalnih i tehničkih specifikacija i podatke o radu instrumenata u svrhu jačanja sposobnosti drugih država za *otkrivanje* i *odgovor*. Države trebaju sačiniti protokole i procedure za takvu razmjenu informacija i razmotriti izradu zajedničkih formata podataka.

7.7. Država treba unapređivati saradnju svojih carinskih i drugih graničnih organa vlasti sa takvim organima drugih država, uključujući i saradnju na *tačkama izlaska i*

¹¹ Druge relevantne međunarodne organizacije obuhvataju, između ostalog: UN, IAEA, INTERPOL, EUROPOL, WHO, WCO (Svjetsku carinsku organizaciju) i IMO [RM: *Pretpostavljam da je ovo Međunarodna pomorska organizacija*]. Na primjer, podaci o kriminalu i relevantni događaji se trebaju prijaviti INTERPOL-u kroz Nacionalni centralni biro INTERPOL-a (NCB).

ulaska. Države mogu razmotriti koordinaciju ili zajedničko *otkrivanje* i stručni rad na zvanično određenim i neodređenim *tačkama izlaska i/ili ulaska*.

7.8. Države trebaju razmotriti jačanje pripremljenosti izvođenjem zajedničkih vježbi i obuka koji se odnose na nuklearnu bezbjednost ili učešćem u njima na međunarodnom, regionalnom i državnom nivou, i odgovarajućim koordiniranjem pojedinačnih državnih planova *odgovora*.

7.9. Na zahtjev druge države, država treba razmotriti pružanje pomoći, uključujući stručna znanja i opremu, npr. za *krupne javne događaje* koji zahtijevaju *mjere nuklearne bezbjednosti*.

7.10. Država treba razmotriti traženje pomoći od drugih država i međunarodnih organizacija u cilju poboljšanja svojih tehničkih mogućnosti *otkrivanja* i *odgovora*. Država takođe treba razmotriti traženje pomoći tokom *nuklearno bezbjednosnih događaja*.

SARADNJA U POGLEDU KRIVIČNIH DJELA

7.11. Države potpisnice relevantnih bilateralnih i multilateralnih pravnih instrumenata trebaju pružati i koristiti međusobnu pravnu pomoć ako je to moguće u okviru domaćih zakona, kao i koristiti druge odredbe tih pravnih instrumenata da bi se omogućila efikasna saradnja u krivičnim postupcima u vezi sa *nuklearno bezbjednosnim događajima*.

PRONALAZAK I POVRAT ODUZETIH PREDMETA

7.12. Država koja je locirala, oduzela, pronašla ili na drugi način pribavila nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* koji je van *regulatorne kontrole* treba sigurno i bezbjedno uskladištiti taj materijal i onda, po potrebi, saradivati sa državom u kojoj je *regulatorna kontrola* izgubljena da bi se organizovao siguran i bezbjedan povrat materijala. Radnje koje poduzme država koja drži materijal trebaju biti u skladu sa njenim državnim politikama, procedurama i odgovarajućim bilateralnim i multilateralnim sporazumima.

7.13. Nakon *otkrivanja* nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* van *regulatorne kontrole* na *tački izlaska ili ulaska*, država treba saradivati sa državom porijekla i drugim relevantnim državama da se materijal vrati pod *regulatornu kontrolu*. Država treba usvojiti *gradirani pristup* za takav *odgovor* koji zavisi od okolnosti slučaja i prirode materijala.

SARADNJA U NUKLEARNOJ FORENZICI

7.14. Država treba primijeniti tehnike nuklearne forenzike da bi utvrdila izvor i rutu prevoza, te da bi ispitala gubitak *regulatorne kontrole*. Istrage mogu zahtijevati saradnju između dvije ili više država radi utvrđivanja porijekla, izvora i rute prevoza nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala*. Saradnja u oblasti nuklearne forenzike treba biti u skladu sa zakonima, propisima i politikama države.

7.15. Država treba procijeniti svoje mogućnosti primjene nuklearne forenzike i potencijalnih potreba za forenzičkom podrškom. Države bez dovoljno stručnosti i mogućnosti u nuklearnoj forenzici se podstiču da sklope aranžmane sa drugim državama ili relevantnim regionalnim ili međunarodnim institucijama u svrhu nuklearno forenzičke analize i tumačenja rezultata. Države se takođe trebaju konsultovati sa IAEA, koja može olakšati dobijanje pomoći u nuklearnoj forenzici. Konkretno, aranžmani mogu obuhvatati:

- sredstva i procedure za prevoz uzoraka nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* ili artikala iz države koja traži pomoć u državu koja pruža pomoć ili do takvih multinacionalnih institucija;
- mjere očuvanja dokaza da se obezbijedi njihova pravna valjanost u skladu sa zakonima, propisima i protokolima o pravilima prikupljanja dokaza u državi koja traži pomoć;
- procedure za vraćanje uzoraka, uključujući odgovornosti uključenih država i države u kojoj se desio gubitak *regulatorne kontrole*;
- odlaganje ostataka uzorka i analitičkog otpada;
- davanje ovlaštenja i ograničenja forenzičkim stručnjacima za pristup potencijalno povjerljivim objektima i informacijama;
- odredbe u vezi sa odgovarajućim obavještavanjem vlasti države i međunarodnih organizacija u pogledu rezultata forenzičke analize;
- odredbe o povjerljivosti informacija i zabrani njihovog otkrivanja;
- pismeno i usmeno svjedočenje vještaka u vezi sa provedenim forenzičkim ispitivanjima i zaključcima do kojih se došlo kao rezultat tih ispitivanja;
- državne kontakt tačke koje države koriste pri molbi za podršku u nuklearnoj forenzici.

7.16. Država treba razmotriti osnivanje biblioteka nuklearne forenzike za svoj popis nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala*. Te biblioteke trebaju obuhvatati baze podataka sveg materijala koji je proizveden, korišten i uskladišten u državi i, ako je izvodljivo, imati arhive uzoraka i literature kao dodatnu podršku. Država treba imati mogućnost odgovora na upite drugih država u vezi sa pronađenim nuklearnim ili drugim *radioaktivnim materijalom* koji je možda proizveden, korišten ili uskladišten na teritoriji države. Pri osnivanju biblioteke nuklearne forenzike treba procijeniti informacionu bezbjednost i poduzeti odgovarajuće mjere u skladu sa zakonima i propisima države.

DEFINICIJE

Pojmovi iz ove publikacije su definisani u daljem tekstu, a u dokumentu su označeni italikom. [RM: Naravno, definicije nisu po abecedi kao u originalu.]

Autorizovanje. Davanje pismene dozvole od strane *nadležnog organa* za rad pratećeg objekta ili vršenje prateće djelatnosti.

Autorizovano lice. Fizičko ili pravno lice kojem je data *autorizacija*. *Autorizovano lice* se često navodi kao "licencirano lice" ili "operator".

Nadležni organ. Organizacija ili institucija unutar vlasti koju je država odredila da izvršava jednu ili više funkcija nuklearne bezbjednosti. Na primjer: *Nadležni organi* obuhvataju regulatorna tijela, agencije za provođenje zakona, carinsku i graničnu kontrolu, obavještajne i bezbjednosne agencije, zdravstvene službe itd.

Odbrana po dubini. Kombinacija neprekidnih slojeva sistema i mjera za zaštitu *meta* od prijetnji nuklearnoj bezbjednosti.

Otkrivanje. Saznanje o jednom ili više krivičnih djela ili neovlaštenih postupaka sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost ili o mjerenjima koja ukazuju na neovlašteno prisustvo *nuklearnog materijala* ili drugog *radioaktivnog materijala* u pratećem objektu, pratećoj aktivnosti ili na *strateškoj lokaciji*.

Mjera otkrivanja. Mjere čija je namjera otkrivanje krivičnog djela ili neovlaštenog postupanja sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

Sistem otkrivanja. Integrisani skup *mjera otkrivanja* koji uključuje mogućnosti i resurse neophodne za *otkrivanje* krivičnog djela ili neovlaštenog postupanja sa implikacijama po nuklearnu bezbjednost.

Gradirani pristup. Primjena *mjere nuklearne bezbjednosti* srazmjerna potencijalnim posljedicama krivičnog djela ili namjernih neovlaštenih postupaka koji uključuju ili su usmjereni na *nuklearni materijal*, drugi *radioaktivni materijal*, prateće objekte ili prateće aktivnosti ili potencijalnim posljedicama drugih postupaka za koje država utvrdi da imaju uticaj na nuklearnu bezbjednost.

Informacija o upozorenju. Vremenski delikatno izvještavanje koje može ukazivati na *nuklearno bezbjednosni događaj* što zahtijeva procjenu, a može doći iz raznih izvora, uključujući operativne informacije, zdravstveni pregled, anomalije u računovodstvu ili između pošiljaoca i primaoca, nadzor granice itd.

Alarm instrumenta. Signal sa instrumenta koji može ukazivati na *nuklearno bezbjednosni događaj*, što zahtijeva procjenu. *Alarm instrumenta* može doći od uređaja koji su prenosivi ili smješteni na utvrđenim lokacijama, i kojima se rukuje da bi se pojačale uobičajene procedure trgovine i/ili u aktivnostima agencija za provođenja zakona.

Krupan javni događaj. Istaknuti događaj za koji država utvrdi da je potencijalna *meta*.

Nuklearni materijal. *Nuklearni materijal* je definisan kao bilo koji materijal koji je ili specijalni fisibilni materijal ili izvorni materijal u skladu sa definicijom iz člana XX Statuta IAEA.

Kultura nuklearne bezbjednosti. Skup karakteristika, stavova i ponašanja pojedinaca, organizacije i institucije koji služi kao sredstvo podrške, jačanja i održavanja nuklearne bezbjednosti.

Nuklearno bezbjednosni događaj. Događaj sa potencijalnim ili stvarnim implikacijama po nuklearnu bezbjednost koje se moraju rješavati.

Mjere nuklearne bezbjednosti. Mjere čiji je cilj da spriječe prijetnju *nuklearnoj bezbjednosti* od vršenja krivičnih djela ili namjernih *neovlaštenih postupaka* koji uključuju ili su usmjereni na *nuklearni materijal*, drugi *radioaktivni materijal*, *prateće objekte* ili *prateće aktivnosti*, ili da se otkrije ili odgovori na *nuklearno bezbjednosne događaje*.

Režim nuklearne bezbjednosti. Režim kojeg čini:

- Zakonodavni i regulatorni okvir, i upravni sistemi i mjere koji regulišu nuklearnu bezbjednost *nuklearnog materijala*, *drugog radioaktivnog materijala*, *pratećih objekat* i *pratećih aktivnosti*;
- Institucije i organizacije unutar države koje su nadležne da obezbijede implementaciju zakonodavnog i regulatornog okvira i upravnih sistema nuklearne bezbjednosti;
- *Sistemi nuklearne bezbjednosti* i *mjere nuklearne bezbjednosti* u cilju sprečavanja, *otkrivanja* i *odgovora* na *nuklearno bezbjednosne događaje*.

Sistem nuklearne bezbjednosti. Integrisani skup *mjera nuklearne bezbjednosti*.

Tačka izlaska ili ulaska. Zvanično određena tačka izlaska ili ulaska je mjesto na kopnenoj granici između dvije države, morska luka, međunarodni aerodrom ili druga tačka na kojoj se provjeravaju putnici, prevozna sredstva i/ili roba. Često

su na tim tačkama izlaska ili ulaska carinski ili imigracioni objekti. Tačka izlaska ili ulaska koja nije zvanično određena je bilo koje mjesto prelaska u vazduhu, na kopnu ili na vodi koje država nije zvanično odredila za putnike i/ili robu, kao što su kopnene nepokrivene granice [RM: *green borders*], morske obale i lokalni aerodromi.

Radijacijska potraga. Skup aktivnosti u cilju otkrivanja i identifikovanja sumnjivog nuklearnog ili drugog *radioaktivnog materijala* koji je van *regulatorne kontrole* i utvrđivanja njegove lokacije.

Radijacijsko ispitivanje. Aktivnosti u cilju mapiranja porijekla zračenja od prirodnog i vještačkog *radioaktivnog materijala* u nekoj oblasti ili da bi se olakšale kasnije aktivnosti potrage.

Radioaktivni materijal. *Radioaktivni materijal* je bilo koji materijal koji je zakonom, propisom ili od strane regulatornog tijela države određen da podliježe *regulatornoj kontroli* zbog svoje *radioaktivnosti*.

Regulatorni organ. Jedan ili više organa vlasti za koje vlada države utvrdi zakonsko ovlaštenje za provođenje regulatornog procesa, uključujući izdavanje *autorizacija*.

Regulatorna kontrola. Bilo koji oblik institucionalne kontrole primijenjene na *nuklearni materijal* ili drugi *radioaktivni materijal*, prateće objekte ili prateće aktivnosti od strane bilo kog *nadležnog organa* u skladu sa propisanim zakonodavnim i regulatornim odredbama koje se odnose na sigurnost, bezbjednost i zaštitne mjere. Objašnjenje: Izraz "van regulatorne kontrole" se koristi za opis situacije u kojoj je nuklearni ili drugi *radioaktivni materijal* prisutan bez odgovarajuće autorizacije bilo zato što kontrole nisu iz nekog razloga funkcionisale ili nikad nisu ni postojale.

Odgovor. Sve aktivnosti države koje uključuju procjenjivanje i reagovanje na *nuklearno bezbjednosni događaj*.

Mjera odgovora. Mjera čija je svrha da se procijeni alarm/upozorenje i odgovori na *nuklearno bezbjednosni događaj*.

Sistem odgovora. Integrisani skup *mjera odgovora* uključujući mogućnosti i resurse koji su neophodni za procjenu alarma/upozorenja i *odgovor* na *nuklearno bezbjednosni događaj*.

Povjerljiva informacija. Informacija u bilo kojem obliku, uključujući i softver, čije neovlašteno otkrivanje, modifikacija, promjena, uništenje ili onemogućavanje upotrebe može ugroziti nuklearnu bezbjednost.

Strateška lokacija. Lokacija od visoko bezbjednosnog interesa u državi koja je potencijalna meta za terorističke napade korištenjem nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala*, ili lokacija *otkrivanja* nuklearnog i drugog *radioaktivnog materijala* koji je van *regulatorne kontrole*.

Meta. *Nuklearni materijal*, drugi *radioaktivni materijal*, prateći objekti, prateće aktivnosti ili druge lokacije ili objekti koje prijetnja nuklearnoj bezbjednosti može potencijalno iskoristiti, uključujući i *krupne javne događaje*, *strateške lokacije*, *povjerljive informacije* i formate čuvanja osjetljivih informacija.